

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ.

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΕΙΣ ΤΑ ΚΟΥΡΕΝΤΑ.¹

Ἡ λαμπρὰ τῆς Ἀναλήψεως εορτὴ εἰς τὴν ὥραιαν τῶν Κουρέντων κώμην καὶ εἰς ἱκανὰς τῶν πέριξ εἶνε ἡ μᾶλλον ποθητὴ ἡμέρα, τὴν ὁποίαν αἱ παρθένοι καὶ ἐν γένει αἱ γυναῖκες τῶν χωρίων ἐκείνων ἐναγωνίως περιμένουσιν. Οὐδόλως αἱ φαιδραὶ τοῦ Πάσχα ἡμέραι, καθ' ἃς ἄφθονοι δημόσιοι διασκεδάσεις διοργανοῦνται ὑπὸ τῆς ζωνρότητος τῶν ἐγχωρίων, ἐνδιαφέρουσι τὸ ὥραϊον καὶ σεμνὸν τῶν Κουρέντων ψῆλον, εἰμὴ ὑπὸ ταύτην μόνον τὴν ἐποψίαν, καθόσον εἶνε προάγγελος τῆς εορτῆς αὐτῶν, τῆς Ἀναλήψεως. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην πραγματικῶς παρατηρεῖται εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα ἑκτακτόν τι φαινόμενον, τὸ ὁποῖόν τις προσεκτικῶς ἐξετάζων μετ' εὐχαριστήσεως ἠθελε παρατηρήσει ὅτι ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν πρωτοβουλίαν καὶ τὴν φύσει εὐφάνταστον καὶ εὐθυμον ψυχὴν τῶν ἀπλῶν καὶ ὅλως ἀπερίττων ἐκείνων Ἑλληνίδων ὀφείλεται. Εἰς τοιούτους ὀρίζοντας, ἐν οἷς ἡ φύσις καὶ μόνη αὕτη διατελεῖ εἰσέτι μακρὰν παντὸς τεχνιτοῦ καὶ ἐπιπλάστου πιθηκισμοῦ, ὁ ἀληθὴς διδάσκαλος καὶ ἀπλοῦς τῶν πάντων εἰσνηγῆς, ἡ κατὰ τὴν εορτὴν τῆς Ἀναλήψεως τελουμένη παρὰ τὰ Κούρεντα τῶν νεανίδων πανηγυρὶς συνοδεύεται πάντοτε ὑπὸ ὅλης τῆς φυσικότητος, τὴν ὁποίαν ὑπαγορεύουσι τὰ ἀπλὰ καὶ ὅλως ἀνεπιτήδευτα τοῦ τόπου ἡθὴ καὶ ἔθιμα. Δύναται τις κατὰ τὴν πανηγυριν ταύτην νὰ ἴδῃ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ἱστορικοῦ Θυάμιδος² ἐπὶ καταπραδίων λειμῶνων σεβαστὸν ἀριθμὸν παρθένων παντοίας καλλονῆς καὶ ποικιλοχρῶς ἐνδυμασίας θαυμασιώτατα ἐπικὴν τινα εὐθυμίαν ἀπαρτιζουσῶν. Αἰτία τούτου εἶνε ἡ ἐξῆς.

Ἀπὸ πολλῶν ἡδὴ χρόνων εἶχε παρατηρηθῇ ὅτι εἰς τὰς ὄχθας τοῦ βαθύρου Θυάμιδος πλησίον τοῦ χωρίου Ραΐκου ἐξήγετο ὕλη τις πηλοειδής, ἥτις καταλλήλως ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων γυναικῶν διασκευαζομένη χρησιμοποιεῖται παρ' αὐτῶν μόνον ὅταν λούωνται, ἔνεκα τῆς παρατηρουμένης ἐξαιρέτου καθαρτικῆς καὶ ἐνισχυτικῆς ἐπὶ τῆς κόμης δυνάμεως.³ Ἡ ὕλη αὕτη, ὥρην παρεχομένη εἰς πάντα ἐπιθυμοῦντα ἀντὶ ὀλίγου κόπου, φέρεται ἑκτοτε διαδοχικῶς ἀνὰ τὰ στόματα πάντων ὑπὸ τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα πηλὸς⁴ ληφθὲν προφανῶς ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πράγματος.

1) Κώμη σπουδαία ΒΑ τῶν Ἰωαννίνων. Ἐξ αὐτῆς φέρει τὸ ὄνομα καὶ ὁλόκληρον τμήμα (Ναχίε) περιλαμβάνον 85 χωρία καὶ αὐτὴν τὴν πόλιν τῶν Ἰωαννίνων.

2) Ὁ γνωστὸς τῆς Ἠπείρου ποταμὸς, Καλαμῆς ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων καλούμενος, ἔνεκα τῶν παρὰ τὰς πηγὰς ἀφθόνων καλαμιῶν.

3) Πολλὸ ἀφελῶς γράφων περὶ τούτου ὁ μακαρίτης ἱατρὸς Ἰ. Λαμπρίδης λέγει εἰς τὰ Κουρεντικά σελ. 56, ὅτι ἐκεῖ συλλέγεται ὁ ἀντὶ σάπωνος χρησιμεύων ἐτήσιος ἐκάστου πηλός· διότι ὁ πηλὸς ἑκτὸς τῆς ῥηθείσης περιστάσεως οὐδαμῶς ἀλλάχου δύναται νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν σάπωνα.

4) Τοιαῦτα λέξεις ἑλληνικαὶ φέρονται εἰς τὰ μέρη ταῦτα ἀνὰ τὰ στόμα τῶν λαοῦ ἀφθονοῦ. π. γ. ἡ κατωτέρω ἀναφερομένη «σειράδια» «ἀπορόπηλος» ἔνθα ἐξάγεται λευκὸν γῶμα χρησιμοποιοῦμενον ἐνίοτε ἀντὶ ἀσθέστου καὶ ἄλλαι πολλαί.

Ἡ ἡμέρα τῆς προμθείας τοῦ πηλοῦ, μὴ βεβαίως τῶν ὥραιων τοῦ ἔαρος ἡμερῶν, κατ' ἀρχὰς ὠρίζετο ἐκ τῆς ἀνάγκης καὶ τῆς εὐκαιρίας τῶν γυναικῶν ἐκάστου χωρίου, βραδύτερον ὅμως κατὰ κοινὴν ἀπόφασιν καὶ γενικὴν παραδοχὴν ἐτέθη τοιαύτη ἡ ἡμέρα τῆς Ἀναλήψεως δι' ἄγνωστον λόγον.¹ Τὸ πρᾶγμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον κατ' ἀρχὰς ἐγίνετο ἔνεκα πρακτικοῦ σκοποῦ, τῆς ἐξαγωγῆς δηλ. τοῦ πηλοῦ ἀντικαθιστῶντος εἰς ἦν εἶπομεν περίστασιν τὸν τότε ἀριστοκρατικώτερον πῶς σάπωνα, σήμερον ἀπέβαλε σχεδόν, ἵνα μὴ εἰπωμεν καθ' ὁλοκληρίαν, τὸν τοιοῦτον χαρακτήρα καὶ χρησιμεύει ὡς εὐλόγος ἀφορμὴ κοινῆς συνεντεύξεως καὶ πανηγύρεως γυναικῶν ὑπεράνω τῶν εἰκοσι χωρίων· διότι ἀντὶ νὰ περιβάλῃ τὸ σφριγῶν καὶ εὐσταλὲς σῶμα τῶν ἀγροτικῶν ἐκείνων καλλονῶν, τὼν πρὸς ἐξαγωγὴν πηλοῦ μόνον πρὸς τὸ θεαθῆναι πλεον πορευομένων, ἐργατικῆς καὶ κοινῆς ἀμφιέσεως, τοῦναντίον αἱ λαμπρότεραι περιβολαὶ κατακοσμοῦσιν αὐτὰς κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ἐν ᾗ συγχρόνως ἑκτὸς τῶν ἄλλων χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν κοσμημάτων τὸ προσφιλὲς κίμῃρι τῶν ἀπαστράπτει περισφίγγον τὴν καμαρωμένην αὐτῶν μέσσην. Χάριν ἀπλῆς τυπικότητος ἡ ῥωμαλεὰ καὶ ἀποστίλδουσα ἐκ τῶν πολλῶν δακτυλίων, τὰ ὁποῖα συνεθίζουσι, χεῖρ αὐτῶν κρατεῖ μεθ' ὑπερηφανείας περικαλλὴ σκαλίδα (σκαλιστήρι).

Εἶνε ἀδύνατον νὰ περιγράψωμεν τὴν κίνησιν τῶν νεανίδων, αἵτινες κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς πανηγύρεως σπεύδουσιν ἐκ πλαγίων καὶ ἀποκρύφων δρομίσκων, ἵνα εὗρωσιν ἄλλας συνοδοιπόρους καὶ ὁμιλήσωσι περὶ τῶν κατὰ τὴν πορείαν. Τόσον μόνον λέγομεν, ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ἀτελεύτητον δι' αὐτὰς νύκτα ὡς ἐκ τοῦ μεγάλου αὐτῶν ἐνδιαφέροντος δυσκολώτατα δελεάζει τὰ βλάβαρα αὐτῶν τὸ ποθητὸν τοῦ Μορφέως ὄσφρον, ὁ νῆδυμος ὕπνος. Ἐν ᾧ πάντες κατάκοποι ἐκ τῶν ἔργων τῆς ἡμέρας ἀμερίνως κοιμῶνται μακροτέραν τὴν νύκτα εὐχόμενοι, μόνον δὲ εἰς τὰ δάση ἀγρυπνοῦσιν αἱ ἀκαταπόνητοι αὐτῶν οἰδοί, οἱ καλλικέλαδοι ἀνδρόνες, ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν Κουρέντων αἱ νεάνιδες τότε μετ' ἀπεριγραπτου φιλαρεσκείας ἐνδύονται ἐσπευσμένως χωρὶς καθόλου ἢ μέλαινα καὶ ἀγριωπὴ τῆς νυκτὸς ὄψις νὰ πτοῇ καὶ ἀνακόπη αὐτὰς ἀπὸ τοῦ ταξιδίου, ὅπερ πρὸ πολλοῦ ὀνειρεύονται. Καὶ πρὶν ἢ τὸ λαμπρὸν τῆς ῥοδοδακτύλου ἡοῦς ἄρμα ἀναφανῇ καὶ χρυσῶσῃ τὰς κορυφὰς τῶν πέριξ ὄρεων, μόλις δὲ ἐν ᾧ ἡμέρα χωρεῖ πρὸς τὸν ὀρίζοντα γοντευόμενον ἴσως ἐκ τῆς ἐαρινῆς αὔρας ὥραιας τοῦ κλεινοῦ καὶ ἀνθοστέφους τῶν μινῶν ἄνακτος, τοῦ Μαῖου, πρωΐας καὶ ἐκ τῶν ἐκκωφωτικῶν τῶν ἀπτόνων ἁσμάτων καὶ οἶονεῖ αἰσθανόμενον ὅτι μετὰ τὴν μεγαλοπρεπῆ ἐμφάνισιν αὐτοῦ σύρεται πλεον τὸ παραπέτασμα πρὸ τῆς θείας καὶ μυστηριώδους ἐκείνης σκηνῆς, διότι αἱ θερμογόνοι τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες μέλλουσιν ἐντὸς ὀλίγου νὰ ἀντικαταστήσωσι τὴν ἐωθινὴν αὔραν καὶ ἐπιβάλλωσι σιγὴν εἰς τὴν ἀκούραστον τῶν φιλερήμων πτηνῶν με-

1) Ἀρκτετὰ νόστιμος εἶνε ὁ λόγος, ὃν προδικάσαμεν παρὰ γράας ἀφελῶς καὶ δεσιδαίμονος. Συνάγουσι λοιπὸν τὴν καθαρτικὴν ταύτην ὕλην τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναλήψεως, ἵνα γίνῃ δι' αὐτῆς ἀνάληψις πάσης ἀκαθαρσίας!

λαφρὴν γλῶσσαν, ἐν ὅλῃ αὐτῇ τῇ μαγευτικῇ ἐξελεύξει καὶ τῷ ἀποθαυμασμῷ τῆς Θείας Παντοδυναμίας, αἰφνης ἀκούει τις ἄλλα ἄσματα, ποικίλλοντα κατὰ βραχύτατα χρονικὰ διαστήματα, τῶν ὁποίων ὁ ἡδυπαθὴς ἦχος τὸ ὅξύ τῆς μελωδίας ἀναγγέλει συνθηματικῶς τὴν ἐκκίνησιν τῶν πανηγυριζουσῶν νεανίδων κατὰ διαφόρους συνοδείας. Τὰ ιδιόρρυθμα ἐκεῖνα τραγουδία¹ τὰ ἀποκλειστικῶς ᾄδόμενα κατὰ τὴν χρυσὴν τῆς αὐγῆς ὥραν ὑπὸ τῶν γυναικῶν τοῦ χωρίου ἐκείνου ἐνέχουσι κἄτι τι τὸ μυστηριώδες καὶ ὑψηλόν· εἶνε ἀληθῶς ἀγνωστάτη ᾠδὴ πρὸς τὴν φύσιν ὑπὸ ἀθάσας παρθενικῆς γλῶσσης μελομένη. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον μετὰ μίαν καὶ ἡμίσειαν περίπου ὥραν φθάνουσιν ἀλληλοδιαδόχως αἱ διάφοροι αὐται συνοδεῖαι ἐκ Κουρέντων εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἐξάγεται ὁ ταῦτα πάντα προκαλὼν πηλός. Τὸ λαμπρὸν τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου φῶς μετριάξει πῶς τὴν ἀγριότητα καὶ τὴν φρικὴν, τὴν ὁποίαν ἐμποιεῖ ὁ ἠχηεὶς ῥοῦς τοῦ θορυβώδους Καλαμᾶ, ὅποτε αἱ ἐκάστοτε φθάνουσαι συνοδεῖαι μακρόθεν ἀρχίζουσι νὰ χαιρετίζωσι τὰς ἤδη προηγουμένως ἐλθούσας ὡς ἐκ τῆς βραχυτέρας ἀποστάσεως τῶν χωρίων αὐτῶν ἀπὸ τοῦ τόπου ἐκείνου. Πρέπει νὰ εἶνέ τις παρὼν κατὰ τὸν θορυβῶδη καὶ ἄλλον ἐκείνων χαιρετισμόν, τὸν συνήθη καὶ προσφιλεῖ εἰς τὰς γυναῖκας, ἵνα σχηματίσῃ ἀκριβῆ ἰδέαν τοῦ τότε γινομένου. Ἐνόμιδα πραγματικῶς ὅτι εἶμαι πρὸ φοβεροῦ πανδαμονίου, ὅτε ποτὲ εἶχον τὴν τύχην νὰ ἴδω τὴν σκηνὴν ταύτην. Γυναῖκες ἐξ ὅλων σχεδὸν τῶν πέριξ τοῦ Καλαμᾶ χωρίων εἴτε διὰ συγγενείας εἴτε δι' ἀπλῆς γνωριμίας πρὸς ἀλλήλας συνοδεύμεναι καὶ μετὰ μακρὸν διάστημα, ἀπὸ τῆς πα-

1) Ἀξιοθαύμαστος εἶνε ὁ λυρισμὸς ἐνίων ἐξ αὐτῶν, ἰδίως τῶν ἐν τῇ θερισμῷ ᾄδόμενων κατὰ τοὺς υπερβολικοὺς καύσωνας. Καὶ τὸ περιεγόμενον καὶ ὁ ἦχος αὐτῶν ἀναμνησκουσιν ἡμᾶς τὰ ὁξέα ἐκεῖνα ἄσματα, δι' ὧν οἱ ἀρχαῖοι ἐθρήνουν συμβολικῶς τὰς ὑπὸ διαφόρων φυσικῶν λόγων προσγινόμενας φθοῖας ἐν τῇ φύσει.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΔΙΑΛΕΞΙΣ.

Πολλάκις πολλὰ πεπλανημένοι δημοσιεύονται ἰδέαι καὶ γνώμαι περὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς πραγμάτων ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ, αἵτινες ἐπὶ πολλοὺ παραμένουσι, διότι αὐταὶ ἐνεκα τῆς κρατούσης ἐπιστημονικῆς ἀληθῶς ἀρχῆς τοῦ μνείαν ποιῆσθαι τοῦ πρότερον γράψαντος περὶ τοῦ θέματος περὶ οὗ τις γράφει ἐπαναλαμβάνονται καὶ ὑπὸ ἄλλων ἀκολουθῶν, οἵτινες εἴτε ὡς θέσφατα αὐτὰς παραδεχόμενοι παρατιθέσκει ἀξιωματικῶς, εἴτε ὅπως ἐδραϊώσωσιν αὐτὰς καὶ μετὰ παρέλευσιν πολλάκις χρόνου πολλοῦ ὅπως ἀμφισβητήσωσιν ἢ καὶ τέλεον ἀναιρέσωσι. Τοιαῦταί τινες ἰδέαι πεπλανημέναι ἐγγίνοντο καὶ αἱ ὑπὸ τοῦ Fallmerayer καὶ ἄλλων ἀκολουθῶν περὶ ἀποικισμοῦ Σλάβων ἐν ἑλληνικαῖς χώραις, αἵτινες ἀτυχῶς, καίπερ προσβληθεῖσαι ἐν καιρῷ, φέρονται ἔτι, ἀνεπτύχθησαν δὲ ὑπὸ ἄλλων οἷον συνέβη ἐν τοῖς περὶ Τσακῶνων ὡς ἐξαλαβισθέντων. Ταῦτα δὲ ἀνεδέχτο ν' ἀποδείξωσι ἀβάσιμα ἄλλοι τε καὶ ὁ ἐπὶ τι-

νηγύρεως τοῦ παρελθόντος ἔτους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, συναντῶμεναι, εἰμφορεῖτε νὰ φαντασθῆτε πόσον εἰμφοροῦσι νὰ ἐκμεταλλευθῶσι καὶ ἐπωφεληθῶσι τῆς μοναδικῆς καὶ ἐξαιρετοῦ δι' αὐτὰς περιστάσεως, ἵνα κορβῶσι τὴν ἰδίαν φλουρίαν καὶ παράσχωσιν ὡς οἶόν τε τρυφερωτάτας καὶ ἀφθονωτάτας ἀμοιβαίας φιλοφρονήσεις, καθ' ὃν μάλιστα χρόνον τὰ πάντα κεῖνται εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ οὐδεμίαν ἀφορμὴν ἔχουσιν οὔτε φόβον οὔτε πρὸς αἰδῶ καὶ τήρησιν ἄκρας ἀξιοπρεπείας, διότι ὅλα γίνονται μετὰ ξὺν ἴσων καὶ ὁμοίων ἄνευ τῆς δυσαρέστου δι' αὐτὰς παρουσίας καὶ ἀναμίξεως μέχρι τῆς ὥρας τοῦλάχιστον ἐκεῖνης, ἄρρενός τινος μορφῆς ἐπιδαλλούσης μὲν πάντοτε, ἰδίᾳ δὲ παρὰ ταῖς χωρικαῖς μεγάλῃν τὴν ἐφεκτικότητα καὶ σοβαρότεραν τὴν προσοχήν. Μετὰ τὰς ἀλλεπαλλήλους καὶ ἰδιαίτερας περὶ ἐκάστου πολλάκις τῶν μελῶν πολυμελοῦς οἰκογενείας ἀνδρεῖς ἐρωτήσεις ἀρχίζουσι πλέον νὰ κατέρχωνται διὰ τὴν ἐξαγωγήν τοῦ πηλοῦ πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, πρὸς τὸ ὅποιον, ὅσῳ προσεγγίζουσι, τόσῳ ψυχρότεροι καὶ ἥττον ζωνтра καθίστανται.

Ἡ αἰφνιδία αὕτη μεταβολή, ἡ ἐκ τῆς πρὸς τὸν ποταμὸν προσεγγίσεως προσγινόμενη καὶ εἰς τὸ φαιδρὸν καὶ ῥόδινον αὐτῶν πρόσωπον ἀκόμη μετ' ἐλαφρῆς τινος φρικιδέως διαζωγραφουμένη καταπροδίδει τὴν ταραχὴν αὐτῶν καὶ τὸν φόβον, ὅστις ἐνίοτε παρὰ τισὶν δειλοτέραις καὶ εὐσεβεστέραις καὶ διὰ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Σταυροῦ σημείου διαπιστοῦται. Ὁ φόβος αὐτῶν εἶνε εὐλογος καὶ ἡ μεταβολὴ ἀρκούντως ἡτιολογημένη. Δὲν ἐπίστευσα φίλους μου φρικωδῶς περιγράφοντας τὸ ἀπότομον ἐκεῖνο μέρος, εἰς τὸ ὅποιον καταβαίνουσιν, ἵνα προμνηθευθῶσι τὸν πηλόν. Μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν πανηγυριζουσῶν μετέβην ἐπὶ τοῦ τόπου. Ἡ ζώνη, ἥτις ἐνέχει τὸν πηλόν κεῖται ἐπ' αὐτοῦ τοῦ πρηνοῦς τῆς ὄχθης, εἰς ἐξέχον τι μέρος τῆς ὁποίας στήριζονται μετὰ κόπου αἱ ἐργαζόμε-

νας ἡμέρας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει διατρίψας ὑψηλῆς τῆςσυγκριτικῆς γλωσσολογίας καὶ τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τῆς Freiburg Dr. Alberd Thumb δι' ἰδίᾳς πραγματείας ἐν γερμανικῷ περιοδικῷ συγγράμματι, ἐπιγραφομένης Die ethnographische Stellung der Zakonen. Παρευρεθείς δὲ τῇ παροελούσῃ δευτέρᾳ ἐν τῇ τακτικῇ συνεδρίᾳ τοῦ Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου ἀνέγνω ἑλληνιστὶ συντεταγμένην περίληψιν τῆς πραγματείας ταύτης. Δι' αὐτῆς δέ, διὰ μακρῶν ἐξέθετο τὰς διαφόρους γνώμας περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν νῦν Τσακῶνων λεγομένων, ἧται τῶν πάλαι Λακῶνων, οὓς τινες μετὰ τὸν Fallmerayer Σλάβους ὅλως μετεβάπτισαν ἐλαφρῶς τῇ καρδίᾳ ἢ μάλλον ἐλαφρῶς τὸ πνεῦματι, διότι καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν ἐπιστημονικῶς ὁριστὴ καὶ ὁ τύπος αὐτῶν κατὰ τὰς μελέτας τοῦ κ. Thumb ἑλληνικὸς καὶ αὐτοὶ ἑλληνικώτατοι. Ὁ γερμανὸς ἑλληνιστὴς ἀπέδειξεν ὅτι τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων καὶ χωρίων τῆς Τσακωνίας νῦν εἰσι πάντα σχεδὸν ἑλληνικά, ἀναφερόμενα ἐν τοῖς ἀρχαίοις συγγραφεῦσι, ἢ φέροντα τὴν σφραγίδα τῆς ἑλληνικῆς καταγωγῆς αὐτῶν, τρία δὲ μόνον ὀνόματά εἰσι σλαβικά. Θὰ ἦτο ὄντως περίεργον ἂν τὰ τρία ταῦτα ὑπερίσχυον καὶ δι' αὐτῶν ἀνεκηρύσσετο ὁλόκληρος χώρα σλαβικὴ ἐνεκα τριῶν ὀνομάτων. Ὁ κ. Thumb εἶνε ἄξιος πολλῆς εὐγνωμοσύ-

ναι μόλις περί τὸ ἐν καὶ ἡμῶν μέτρον ὑπεράνω τοῦ φοβεροῦ ποταμοῦ ἰστάμεναι.

Τὸ στήριγμα ἐκεῖνο σὺν τῷ χρόνῳ ἀποτρίβεται καὶ ἤδη δὲν παρέχει ἀσφάλειαν ἱκανὴν εἰς τὰς ψίλλας τοῦ πηλοῦ. Πολλὰκις ἐξ ἀπροσεξίας καὶ φυσικῆς τοῦ χώρου ἀτελείας μόλις προσεληφθῆσαν δυστυχήματα ἀνεπανόρθωτα. Πολλὰ τῶν γυναικῶν ἐκείνων ἐκ φόβου μακρόθεν μόνον θεῶνται καὶ προμνηθεύονται τὸν πηλὸν ἢ δι' ἄλλων τολμηροτέρων ἢ οὐδόλως περὶ τούτου σκέπτονται, μόνον χάριν τῆς διασκεδάσεως μεταβαίνουσαι· ἀλλὰ πρὶν ἀποχωρήσωμεν ἐκ τοῦ φρικτοῦ αὐτοῦ θεάματος ὀφείλομεν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι καὶ δι' ἄλλους λόγους, οὓς κατωτέρω φέρομεν, καὶ δι' αὐτὸ τὸ ἐπισφαλὲς τοῦ μέρους μὴ ἐγγυωμένου περὶ τοῦ σπουδαιότητος, περὶ τῆς ζωῆς δηλονότι, ὀφείλει νὰ ληθῇ φροντίς τις πρὸς πρόληψιν δυστυχημάτων εἴτε ὑπὸ τῶν ἐγγυρίων, προθυμουμένων ἢ καὶ ἀναγκαζομένων νὰ διορθώσωσιν αὐτό, ἂν εἴνε ἐπιδεκτικὸν διορθώσεως ἢ τέλος παρ' αὐτῆς τῆς κυβερνήσεως δι' ἐντελοῦς ἀπὸ τῆς κινδυνώδους ταύτης θέσεως παρακωλύσεως. Τόσον ἡ κουφότης τῆς διανοίας ὅχι μόνον τῶν γυναικῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιτρεπόντων ταῦτα ἀνδρῶν, εἶνε μεγάλη καὶ ἡ ζωηρότης ὑπερβολικὴ, ὥστε ἐν φοβερῇ τυφλώσει ἐκθέτουσι τὴν ζωὴν αὐτῶν ἀντὶ ὀλίγης ποσότητος εὐτελεστᾶτης ὕλης καὶ βραχείας διασκεδάσεως, ἐν ᾗ καὶ περὶ σπουδαιότητος προκειμένου ἤθελε τις σκεθῇ πολὺ νὰ ἀποδυθῇ εἰς τοιοῦτόν τι.

Ἀλλὰ διὰ τούτων κατεδικάσαμεν ἴσως ἐπὶ ἱκανὴν ὥραν τὰς ταλαιπώρους ἐκείνας γυναῖκας νὰ παραμένωσιν ἐν τῷ μέσῳ παντοίων φόδων ἐπὶ τοῦ σαθοῦ αὐτῶν βᾶθρου εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ὥς ἐκ τούτου σπεύδουσαν ἦδη νὰ ἐξαγάγωμεν αὐτὰς ἐκεῖθεν. Ἀφ' οὗ μετὰ πολλοὺς κόπους γεμίσωσι τὴν τὸ ἀνταίων ἢ καὶ ἄλλων ψίλλων ἐπανέρχονται αὐθις φαιδραὶ εἰς τὰς ὑπεράνω τῆς ὄχθης περιμενούσας ψίλλας, αἵτινες

ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐνθαρρύνουσιν αὐτὰς καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἀνιμῶσι διὰ ξύλων, ἐν ᾗ συγχρόνως ἀφθονος ἰδρὸς περιρρέει καὶ στιλπνώνει τὰς ροδίνους αὐτῶν παρειάς.

Ὀλίγα λεπτὰ ἀπαιτοῦνται τότε πρὸς καθαρισμόν καὶ ἀπορρύκανσιν τῶν χειρῶν αὐτῶν εἰς τι τῶν πληθύνον θυακίων καὶ ἀμέσως παρίσταται τις πρὸ μαγευτικοῦ θεάματος. Αἱ γυναῖκες ἐκάστου χωρίου ἰδιαιτέρως ἀρχίζουσαι ὥραϊα κλεψτικά ἢ ἐρωτικά ἢ ἱστορικά τραγούδια ἀποτελοῦσι πολλοὺς κυκλικοὺς χοροὺς. Ἡ εὐφρογος ἐκείνη πεδιάς, ἡ ὑπὸ τοῦ Καλαμᾶ ἀρδευομένη παρέχει ἀφθονίαν καταλλήλων πρὸς χορὸν τῶπων καὶ ὥς ἐκ τούτου βλέπει τις τοιοῦτους ἐλληνικοὺς χοροὺς ἀρκετούς, ὅπου ἐκάστη λίαν φιλαρέσκως προσπαθεῖ νὰ ἐπιδείξῃ πᾶν φυσικὸν ἢ ἐπικτητὸν αὐτῆς προσόν. Τότε πλέον ἀρχεται ἡ κυρίως πανήγυρις μὲ τὰ ποικίλα καὶ διαφόρων ἡχῶν τραγούδια, διαποικιλλόμενα ὑπὸ τῶν φωνῶν τῶν θεωμένων καὶ ἐπικρινουσῶν καὶ ἐκ τῆς φρικώδους βοῆς, ἣν ἀποτελεῖ ὁ πλήρης μικρῶν καταρρακτῶν παραρρέων Καλαμᾶς. Ἀλλ' ἐν μέσῳ ὅλου ἐκείνου τοῦ θορύβου καὶ τῆς μεγάλης πρὸς διασκέδασιν τάσεως εὐαρέστως παρατηρεῖ τις νέας συνδυασμένας ὑπὸ ἄλλων γυναικῶν καθεστῆκυίας ἢ καὶ προβεβηκυίας ἡλικίας, αἵτινες περιέρχονται ἀνὰ τοὺς διαφόρους ὁμίλους ἄλλων γυναικῶν ἐκ ξένων χωρίων, ἵνα παρατηρήσωσι νέον τι κόσμημα ἄγνωστον παρ' αὐταῖς, ἐξετάσωσι μετὰ προσοχῆς ἅμα καὶ περιεργίας τὰ κομψὰ πλεκτὰ σεράδια τῶν ἰδιορρύθμων αὐτῶν περικνημίδων καὶ τὰ διάφορα τῶν ὥραιων αὐτῶν ζωνῶν εἶδη λαμβάνουσαι τοιουτοτρόπως ποῖαν τινα γνῶσιν καὶ αὐταὶ τῆς κρατουσῆς μόδας. Εἰς τὰς τιοαύτας ἀφελεῖς ἐπισκέψεις ὀφείλουσι πολλὰκις τὴν ἀρχὴν καὶ ὑπόστασιν αὐτῶν πολλὰ συνοικέσια πραγματοποιούμενα συνεπεῖρ εὐαρέστων ἐντυπώσεων, τὰς ὁποίας ἀποκομίζουσι πολλὰ ἐπὶ τούτῳ πολλὰ-

νης καὶ θαυμασμοῦ, διότι πασιφανῶς ἀπέδειξε πεπλανημένην τὴν γνώμην περὶ ἐξολαβισμού τῶν Τσακῶνων καὶ ἀπέδωκε δικαιοσύνην αὐτοῖς, ἀνακηρύξας διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας αὐτοὺς Ἕλληνας καίπερ αὐτοὶ οὗτοι κηρύττουσι τοῦτο.

Προκειμένου δὲ περὶ τοῦ κ. Thumb, σημειούμεθα ὅτι οὗτος καίπερ ὀπαδός, ὡς ὁμολόγησεν ἡμῖν, τῆς προφορᾶς τοῦ Ἑράσμου προσφέρει ὡς ἡμεῖς προσφέρομεν καὶ γράφει τὴν νέαν ἐλληνικὴν, ὀπαδὸς ὢν τῆς δημώδους. Τοὺς λόγους, οἵτινες πείθουσι αὐτόν, γερμανὸν ὄντα, ν' ἀποδέχγεται τὴν πλαστὴν καὶ ποικίλην προφορὰν τῆς Ἀρκτου καὶ τοῦ Λέοντος γινώσκουμεν, καθότι οἱ αὐτοὶ εἰσι παρὰ πᾶσι τοῖς ἐρασμικοῖς γερμανοῖς, οἵτινες καὶ ἐν τοῖς γυμνασίοις αὐτὴν ταύτην μεταχειρίζονται. Οὗτοι ὁμῶνται ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι ἡ τοῦ Ἑράσμου προφορὰ εἶνε ἐπιστημονικὴ, ἡ δὲ ἡμετέρα οὐχί. Ἀλλὰ πάντες συζητοῦντες ὁμολογοῦσιν ὅτι δὲν δύνανται νὰ βεβαιώσωσι μεθ' ὅρκου, ὅτι ἡ προφορὰ τοῦ Ἑράσμου ἦν ἡ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου πολλὰ ἐγράφησαν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πολλοῦ Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων μέχρι τοῦ α. Παπαδημητραπεκοπούλου, ὅστις ἐπιστημονικῶς ἀπέδειξε τὰ πεπλανημένα αὐτῆς, πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἔχων τὸ περιλάλητον τοῦ ἐξοχωτάτου τῶν ἐρασμιτῶν τῶν νῦν χρόνων σύγγραμμα τοῦ Εἰ. Blass Περὶ τῆς προφορᾶς τῆς ἐλληνικῆς. Τὸ σύγγραμμα τοῦ

ὁμογενοῦς λογίου πρέπει νομίζομεν νὰ μελετηθῇ καὶ ὑπὸ τῶν τῆς ἐσπερίας σοφῶν καὶ ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ κ. Ἰωάννου Ψυχάρη, ἂν ἔτι οὗτος ἐξακολουθῇ νὰ ἐρᾷ τοῦ Ἑράσμου.

* *

Ὁ κ. Turquan ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ Journal de la Société de statistique de Paris, στατιστικὴν ἐπιθεώρησιν ἐπὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς παραδοχῆς τοῦ διαζυγίου ἐν Γαλλίᾳ ἀπὸ δεκαετίας. Ἡ στατιστικὴ αὕτη εἶνε ἐννέα ἐτῶν. Κατὰ τὸ 1884 ἀπηγγέθησαν 1675 διαζύγια, κατὰ τὸ 1885 4277, κατὰ τὸ 1886, 2970, κατὰ τὸ 1887, 3636, κατὰ τὸ 1888, 4708, κατὰ τὸ 1889, 4711, κατὰ τὸ 1890, 5457, κατὰ τὸ 1891, 5752, κατὰ τὸ 1892, 5772. Ὁ μέσος ὅρος τῶν διαζυγίων εἶνε 510 τοιαῦτα ἐπὶ 100,000 γάμων, ἥτοι 1 τοῖς 200 ἐν πάσῃ τῇ Γαλλίᾳ.

* *

Ἐν Βιέννῃ κατηρτίσθη ἐπιτροπὴ ἐξ ἐπιστῶν καλλιτεχνῶν καὶ ἄλλων πρὸς πανηγυρισμὸν τῶν χρυσῶν καλλιτεχνικῶν γάμων τοῦ Ἰωάννου Straus. Προσεχῶς συμπληροῦνται πεντήκοντα ἔτη

κίς τὸν πηλὸν ἐπισκεπτόμεναι μπτέρες. Ὑπὸ ἀμφοτέρως ταύτας τὰς ἐπόψεις οὐδόλως μὲν εὐρίσκομεν κατακριτέαν τὴν τελουμένην πανήγυριν, ἀλλὰ δὲν διστάζομεν νὰ ἀνομολογήσωμεν ὅτι τὸ ἀγνότατον καὶ ὁλως ἀπλοῦν πνεῦμα, ὃ ἂν αὕτη τελεῖται ἤρχισεν ἐσχάτως μάλιστα δοδαρῶς νὰ μολύνεται καὶ ἀπειλῆται· διότι ἐπωφελοῦμενοι τῆς περιτάσεως πολλοὶ φαῦλοι τῶν περικειμένων χωρίων ἄνδρες καθίστανται λίαν σκανδαλώδεις διὰ τῆς ἡκιστα εὐσχήμου καὶ ἀξιοπρεποῦς παρουσίας αὐτῶν, μὴ προερχομένης ἀπλῶς ἐκ περιεργείας, πολλῶ δὲ χειρότερον διὰ τῆς προπετοῦς αὐτῶν ἀναμίξεως καὶ ἐπεμβάσεως ἐνίοτε παρὰ τὴν ὑπὸ τῆς αὐτοκρατ. κυβερνήσεως διενεργουμένην ἐπαγρύπνησιν δι' ἐπίτηδες ἀποστελλομένων ἐκεῖ στρατιωτῶν. Τούτου ἕνεκα ἐπ' ἐσχάτων παρατήρεται ἀραιώσις μετὰ τῶν πανηγυρίζουσιν, ἐπεὶ δὲ αἱ σωφρονέστεραι θὰ σκεφθῶσι πολὺ περὶ τῆς ἐκείσε μεταβάσεως αὐτῶν.

Ἄλλ' ὁ ἥλιος πλέον κλίνει πρὸς τὴν δὴν αὐτοῦ. Διὸ ἀφ' οὗ ἤδη ἀρκετὰ παρατάθη ἡ εὐθυμία καὶ ὁ χορὸς ἐν τῷ μετὰ πολλῶν διαλειμμάτων χρησιμοποιοιμένων εἴτε πρὸς λήψιν τροφῆς, ἢ μεθ' ἑαυτῶν φέρουσιν εἴτε χάριν ἀναπαύσεως, ἄπτονται πλέον ἀμέσως τῆς πρὸς τὰ ἴδια αὐτῶν χωρία ἀγούσης χωρὶς δεδαίως νὰ ἀπόσχῃσι τῶν προσφιλῶν αὐτῶν ῥομάτων. Περισσότερον εἶνε νὰ περιγράψωμεν τὰ κατὰ τὸν ἀποχαιρετισμὸν, ὅστις εἶνε ἐπίσης, εἰ μὴ τὴν περισσότερον, θεωρώδης τοῦ κατὰ τὴν πρώτην συνάντησιν χαιρετισμοῦ, τοῦ ὁποίου ἤδη τὴν εἰκόνα παρέσχομεν. Ὅλη ἐκείνη ἡ πεδιάς τότε ἡχοβολεῖ ἐκ τῶν ποικίλων τραγουδιῶν τῶν διαφόρους διευθύνσις λαμβανουσῶν συνοδεῶν.

Περὶ τὴν αὐτὴν σχεδὸν ὥραν οἱ κάτοικοι ἐκάστου χωρίου ἐξέρχονται ἀθρόοι πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ἀπὸ τοῦ πηλοῦ ἐπανακαμπτουσῶν. Καὶ εἰς τὰ Κούρεντα, τὴν βασιλῖδα τῶν πέριξ κωμῶν, ἐπὶ τῆς μεγαλοπρε-

ποῦς ἐκείνης ῥάχως, ἔνθα ὁ ἐξαπλούμενος εὐρύς ὀρίζων καταπονεῖ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ θεατοῦ εὐαρέστως δυναμένου νὰ ἀτενίσῃ πρὸς τε τὰ ὄρη τῆς Θεσπρωτίας καὶ τῆς ἀπωτάτης Χαονίας, ἐκεῖ ὅπου καταπράσινοι καὶ ἀνθοστόλιστοι λευκῶνες βαθύσκιτοι μαγευτικά ἐξοχαί, τερψίθυμα τῶν ἀνδόνων ἐνδιατήματα ἀποτελοῦσι τὰ ἀπλᾶ, ἀλλὰ μαγευτικά τῆς κώμης προάστεια κατὰ τὴν μειδιῶσαν ταύτην τοῦ ἔτους ὥραν· ἐνταῦθα τότε ἐξέρχονται σχεδὸν πάντες οἱ κάτοικοι ἐν ἐκτάκτῳ εὐθυμίᾳ καὶ φαιδρότητι, ὅπως ὑποδεχθῶσι τὰς πανηγυρίζουσας. Ἡ ἀνθοστόλιστος πεδιάς, ἡ περικυκλοῦσα τὴν τερπνὴν τοῦ Ἁγ. Νικολάου ἐξοχικὴν Ἐκκλησίαν, τοῦ ὁποίου ἡ ὑπερήφανος καὶ ἡγεμονικὴ θέσις ἀναμφιδόλως ἔρχεται μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Βύρωνος ἀποθανυμασθεῖσαν τοιαύτην τοῦ ἐν τῇ κώμῃ τῶν Κουρέντων Ζίστη, Προφήτου Ἡλιοῦ, παρέχουσαν ἀφ' ἑνὸς θυμηδίαν καὶ ἐμβάλλουσαι ἀφ' ἑτέρου τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν κατάπληξιν διὰ τῶν ἐν αὐτῇ ὑψουμένων καταπληκτικῶν μεγέθους πολιῶν δένδρων εὐφροσύνως προσδέχεται τὸ πλῆθος κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, ὅπερ ἤδη βλέπει προσεγγιζούσας τὰς ἀπὸ τῆς πανηγύρεως. Αὗται δὲ μετὰ γλυκῶν ῥομάτων προχωροῦσι ἐπωφελοῦνται πάσης τοῦ τόπου εὐνοίας ἀσμέσως πρὸς χορὸν προπαρασκευαζόμεναι. Ἐπὶ τέλους φθάνουσιν εἰς τὴν γραφικὴν τοῦ Ἁγ. Νικολάου θέσιν, ὅπου περιμένουσιν αὐτὰς οἱ λοιποὶ τοῦ χωρίου κάτοικοι, ἐκεῖ συγκροτεῖται ὁ τελευταῖος χορὸς, εἰς ὃν λαμβάνουσι μέρος μόναι αἱ ἀπὸ τοῦ πηλοῦ, μετὰ τὸ πέρας τοῦ ὁποίου διαλύονται ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια καὶ οὕτω λήγει ἡ περίεργος αὕτη πανήγυρις.

Ἐν Περικλῆϊ, τὴν 11ην Μαΐου 1894.

MIX. I. ΖΙΑΚΑΣ.

Ἐξ οὗ ὁ βιενναῖος μουσικὸς τὸ πρῶτον ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῆς ὀρχήστρας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Τῇ 3)15 ὁκτωβρίου 1844 ὁ Ἰωάννης Στράους παρέστη τὸ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ δημοσίου τῆς ἀστριακῆς πρωτεύουσας, ὅπερ κατέκτησε ἄμα τῇ ἐμφανίσει αὐτοῦ καὶ ὅπερ διετελέσε πιστὸν εἰς αὐτὸν ἐπὶ ἡμίσει αἰῶνα. Ἡ ἐπιτροπὴ θὰ κόψῃ μετᾶλλιον εἰς τιμὴν τοῦ μουσικοῦ καὶ θὰ ἐπιδώσῃ αὐτῷ προσφώνησιν, ἣν πάντες οἱ βιενναῖοι θὰ ὑπογράψωσιν Ἐπὶ πλέον διοργανώσεται συναυλία. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ τῶν καλλιτεχνικῶν χρυσῶν αὐτοῦ γάμων ὀναμασθήσεται ἐπίτιμος δημότης τῆς Βιέννης [καὶ ἐπίτιμος μέλος τῆς Ἑταιρείας τῶν φίλων τῆς μουσικῆς].

* *

Ἡ ἑλληνικὴ νομικὴ ἐπιστῆμη μεγάλῃν ὑπέστη ἀπώλειαν ἐπὶ τῷ ἄρτι ἐπισυμβάντι θανάτῳ τοῦ πρώην καθηγητοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου Β. Γ. Οἰκονομίδου. Ὁ ἐν ἡλικίᾳ ὀγδοήκοντα ἐτῶν θανὼν ἐπιστήμων οὗτος, ἐγένετο συγγραφεὺς σπουδαιοτάτων νομικῶν βιβλίων, ἦτοι Πολιτικῆς Δικονομίας, ἧς ἐγένοντο πέντε ἐκδόσεις, Ἀστικοῦ Δικαίου, ὃ ἐξεδόθησαν αἱ Γενικαὶ ἀρχαί, τὸ Πραγματικὸν Δίκαιον καὶ μέρος τοῦ Ἐνοχικοῦ, καὶ ἄλλων διατριβῶν. Προσηνέχθη αὐτῷ τὸ χρονο-

λάκιον ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ἀλλ' ἀπέρριψεν αὐτό, ἅτε μὴ θέλων νὰ ἀναμιχθῇ εἰς τὰ πολιτικά. Ἐγένετο δὲ ἐπὶ ἔτη πολλὰ δικαστικὸς σύμβουλος τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως, διακριθεὶς ἐπὶ ἐπιστημονικῇ εὐθύτητι καὶ ἀκεραιότητι. Αἰώνια αὐτοῦ ἡ μνήμη!

* *

Εἰς τὸ χωρίον Ἀίμενι, δώδεκα ὥρας ἀπέχον τοῦ Βόλου, ἀνεκαλύφθησαν πρό τινας χρόνους περιεργότατοι καὶ ἀρχαιολογικῆς σημασίας προϊστορικὸι τάφοι ὑπὸ τοῦ ἐφόρου κ. Στάη. Ἐνθὺ δὲ ἔμελλον νὰ γείνωσιν ἀρχαιολογικαὶ ἀνασκαφαί, ἀνεστάλησαν διὰ τῆς πείσεως ἀντιστάσεως τῶν ιδιοκτητῶν τῶν ἐκεῖ κτημάτων. Ἦδη ὁμως ἀπεφασίσθη καὶ πάλιν νὰ ἐπαναληφθῶσιν αἱ ἀνασκαφαὶ καὶ διορίσθη ἡ κατὰ νόμον ἐπιτροπὴ, ὅπως ὀρίσῃ τὴν τιμὴν τῶν κτημάτων τούτων καὶ προβῇ εἰς τὴν ἀναγκαστικὴν ἐκποίησιν αὐτῶν. Μετὰ τοῦτο θὰ ἐνεργηθῶσι συστηματικαὶ ἀνασκαφαὶ εἰς τὴν ὀρισθεῖσαν θέσιν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐφόρου.

O. A.